

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ 2017

BURÇİN KABAKCI

İklim Değişikliği
Performans Endeksi

2017

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA

Aralık , 2016

www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
1.1 SERA ETKİSİ NEDİR?	1
1.2 KARBONDİOKSİT (CO₂) VE DİĞER SERA GAZLARININ ETKİSİ	1
2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ NEDİR?	2
3. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ 2017	2
3.1 İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ 2017'DE YER ALAN İLK 10 ÜLKE	4
4. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ 2017'DE TÜRKİYE	5
4.1 KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TÜRKİYE'YE OLASI ETKİLERİ	7
5. KAYNAKÇA	9

1. GİRİŞ

İklim değışikliği, “Karşılaştırılabilir zaman dilimlerinde gözlenen doğal iklim değışikliğine ek olarak, doğrudan veya dolaylı olarak küresel atmosferin bileşimini bozan insan faaliyetleri sonucunda iklimde oluşan bir değışiklik” biçiminde tanımlanmaktadır.

Küresel iklim değışikliği ise, insani endüstriye, tarımsal ve enerji tüketimi gibi faaliyetlerin sonucunda atmosfere salınan sera gazı birikimlerindeki hızlı artışın doğal sera etkisini kuvvetlendirmesi sonucunda yerkürenin ortalama yüzey sıcaklıklarındaki artışı ve iklimde oluşan değışiklikleri ifade etmektedir. Bu iklim değışiklikleri kuraklık, çölleşme, yağışlardaki dengesizlik ve sapmalar, su baskınları, tayfun, fırtına, hortum vb. meteorolojik olaylardaki artış olarak kendini göstermektedir.

Küresel iklim değışikliğinin, insan sağlığını koruma konusundaki çabalara engel olduğu görülmektedir. İklim değışikliği insan yaşamı için giderek artan bir tehlike haline gelmiştir. Küresel iklim değışikliğinden kaynaklanan çok çeşitli sağlık sorunları ile gün geçtikçe daha sık karşılaşılmaktadır. İnsan sağlığı, ekosistemler, hatta insan neslinin sürdürülmesi bakımından tehdit oluşturabilecek olumsuz etkileri nedeniyle çok ciddi sosyo-ekonomik sonuçlara yol açabilecek bir sorun olarak değerlendirilen iklim değışikliği, özellikle son yıllarda uluslararası gündemin üst sınırlarında yer almaya başlamıştır. İklim değışikliğinin etkileri arasında tatlı su kaynaklarının azalması, gıda üretimi koşullarındaki genel değışiklikler ve seller, fırtınalar, sıcak dalgaları ve kuraklık sebebiyle ölümlerde yaşanacak artışlar sayılabilir. Tüm bu olumsuzlukların yanı sıra, yaşam alanlarında gerçekleşen bu hızlı değışime ayak uyduramayan birçok bitki ve hayvan türünün nesli yok olmakla karşı karşıya gelecektir.

1.1 Sera Etkisi Nedir? : Güneşten gelen dalgalı radyasyonun bir kısmı doğrudan atmosfer tarafından uzaya verilirken, bir kısmı da yeryüzü tarafından emilmektedir. Isınan yeryüzünden salınan uzun dalgalı radyasyonun önemli bir bölümü tekrar atmosfer tarafından emilmektedir. Atmosferdeki gazların kısa dalgalı güneş ışınlarına karşı çok geçirgen, yeryüzünden verilen uzun dalgalı radyasyona karşı ise, biriken sera gazları nedeniyle daha az geçirgen olması sonucunda, yere yakın kısımların beklenenden daha fazla ısınması olayına atmosferin sera etkisi denilmektedir.

1.2 Karbondioksit (CO₂) ve Diğer Sera Gazlarının Etkisi: Küresel ısınma üzerinde etkili olan sera gazları arasında CO₂'in ayrı bir önemi vardır. Karbondioksit (CO₂) Güneşten doğrudan gelen kısa dalgalı ışınları büyük ölçüde geçirdiğinden, ancak yerden verilen uzun dalgalı ışınları tuttuğundan, atmosferin alt kısımlarının ısınmasında çok önemli rol oynayan bir sera gazıdır. Atmosferdeki karbondioksit miktarının gün geçtikçe artması, birinci derecede fosil yakıtların çeşitli alanlarda kullanımına devam edilmesiyle hızlanmaktadır. Bunun yanı sıra, ormansızlaşma ve özellikle tropikal yağmur ormanlarındaki aşırı tahribat, ayrıca

dünyanın diğer bölgelerindeki orman örtülerinin yerini alan biti örtüsü de bu artışa katkıda bulunmaktadır.

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ NEDİR?

İklim Değişikliği Performans Endeksi (CCPI), emisyon trendleri ve düzeyleri, yenilenebilir enerjinin yaygınlaştırılması ve kullanımı, enerji verimliliği ve iklim politikaları alanlarında ülkeleri karşılaştırarak, uluslararası iklim politikalarının şeffaflığını artırdığı kabul edilen bir araçtır. İklimi koruma konusunda iddialı eylem yapmada başarısız olan ülkelerin yanı sıra, iklim politikalarında iyi uygulamaları olan ülkeleri de vurgulayarak, ülkeler üzerinde siyasi ve toplumsal baskı oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Standart kriterler temelinde, endeks, enerji ile ilişkili küresel CO₂ emisyonlarının %90'ından fazlasını oluşturan 58 ülkenin iklimi koruma performansını değerlendirmekte ve karşılaştırmaktadır. Küresel CO₂ emisyonlarının %1'inden fazlasını salan tüm ülkeler endekse dâhil edilmiştir. Değerlendirmenin %80'i emisyon trendi ve düzeyi ile ilgili objektif göstergelere dayanmaktadır. %20'si ise ilgili ülkelere 300'den fazla uzmanın ulusal ve uluslararası iklim politikalarını değerlendirmelerine dayanmaktadır.

İklim değişikliği performansı, tek bir bileşik göstergede birleştirilen on beş farklı gösterge ile ölçülmektedir. Göstergeler; emisyon düzeyleri, emisyonların gelişimi, verimlilik, yenilenebilir enerji ve iklim politikası olarak beş kategoriye ayrılmıştır. Emisyon düzeyleri %30, emisyonların gelişimi %30, yenilenebilir enerji %10, verimlilik %10 ve iklim politikaları %20 puandır. Bu şekilde puanlama yapılarak ülkelerin puanları hesaplanır. 0 en düşük puan ve 100 en yüksek puan olmak üzere ülkeler en yüksekte en düşüğe doğru sıralanmaktadır. İklim değişikliği performans endeksi ülkeleri mutlak terimlerle değerlendirmeyip birbirleri ile kıyaslamaktadır. Ülkeler, iklim değişikliği performansı sıralamasındaki yerine göre değerlendirilmektedir.

İklim Değişikliği Performans Endeksi, Alman Kalkınma ve Çevre Örgütü Germanwatch ve CAN – Climate Action Network Europe (Avrupa İklim Eylem Ağı) tarafından, 2005 yılından beri her yıl Kasım veya Aralık aylarında gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansında yayımlanan bir endekstir.

3. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ 2017

Fas'ın Marakeş kentinde gerçekleşen İklim Değişikliği Performans Endeksi 2017'de, küresel düzeyde yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinde olumlu gelişmeler yaşandığı görülürken, gerekli olan enerji devriminin hala yeterince hız kazanmadığı görülmektedir.

Germanwatch'dan Jan Burck'in 2017 değerlendirmesine göre : “ Küresel enerji devrimi için şartlar hiçbir zaman bu kadar iyi olmamıştı. Yenilenebilir enerji ve verimli teknoloji maliyetlerinin düşmesiyle birlikte, artık hükümetlerin Paris Antlaşması'nı ulusal yasaya dönüştürmemeleri için bahaneleri kalmıyor. Yenilenebilir enerjideki büyük gelişmelerin yanında fosil yakıtların gerilediğine dair olumlu sinyaller görmekteyiz. Şu ana kadar, düşen petrol fiyatları bu enerji kaynağının talebini arttırmadığı gibi, kömüre arkalarını dönmeye başlayan ülkelerin sayısı da artmaya devam ediyor” sözlerine yer vermiştir.

Bu yıl, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansına ev sahipliği yapan Fas listede 8. sırada yer alarak iyi derecelendirmesi bulunan tek AB üyesi olmayan ülke olarak CCPI'de ki yükselişini devam ettirmektedir. Fas'ın yenilenebilir enerjiye yapmış olduğu ciddi yatırımlar, orta ve uzun vadeli hedefleriyle, Afrika kıtasının öncüsü olarak görülmektedir.

CCPI 2017'de sıralamalarında ilerleme kat eden Hindistan (20. sıra), Arjantin (36. sırada) ve Brezilya (40) gibi, gelişmekte olan G20 ekonomilerde de pozitif ilerleme gözlemlenirken Türkiye, 58 ülkeli listenin 51. sırasında yer alarak notu çok zayıf olarak değerlendirilmektedir.

Listede yer alan hiçbir yüksek emisyon ülkesi 1.5-2°C limitine göre hareket etmediği için listenin ilk üç sırası boş kalmaktadır. Bu sene 4. Sırada yer alan Fransa, geçen yıl Paris Antlaşması'nı mümkün kılan olağanüstü diplomasiden faydalanarak ilk defa tablonun en üst sırasında yer almaktadır. Ümit verici iklim politikalarından dolayı, İsveç ve Birleşik Krallık listede Fransa'yı takip etmektedir.

Kanada (55), Avustralya (57) ve Japonya (60) çok zayıf olarak tanımlanan en alttaki grupta yer almaktadırlar. Sıralamada Japonya, Japon uzmanların hükümetlerinin iklim politikalarını çok zayıf olduğu yönünde eleştirdikleri için, bir kez daha iki sıra gerilemiştir. Avustralya hükümetin iddiasız iklim politikaları ve gerileyen enerji verimliliği için eleştirilmektedir.

Dünyanın en fazla emisyon salınımını gerçekleştiren Amerika Birleşik Devletleri (43) ve Çin'in (48) performansları CCPI tarafından hala zayıf olarak değerlendirilmektedir. ABD neredeyse her kategoride gerileyen performansından dolayı birkaç sıra gerilemiştir. Çin ise zayıf olarak değerlendirilen ülkeler arasında yer almasına rağmen, olumlu gelişmeler göstermektedir. Geçtiğimiz yıl küresel kömür tüketimindeki azalma sayesinde, 30 kömürlü termik santralin inşaatını durdurmuştu.

İklim Performans Endeksi 2017'ye Göre:

1996 - 2015 yılları arasında gerçekleşen iklim kaynaklı afetlerde 530 bin kişi hayatını kaybetmiş ve 3.08 trilyon dolarlık hasar gerçekleşmiştir.

İklim değişikliğinden en çok, iklim değişikliğinin sorumlusu olmayan az gelişmiş ülkeler etkilenmiştir. en çok etkilenen 10 ülkeden 9'u az gelişmiş ve düşük gelirli, 4'ü Afrika kıtasında yer almaktadır.

DÜNYA'NIN SONUNU BÜYÜK ÜLKELER GETİRSE DE BEDELİNİ KÜÇÜK ÜLKELER ÖDÜYOR!

3.1 İklim Değişikliği Performans Endeksi 2017'de Yer Alan İlk 10 Ülke

İlk 10'da Yer Alan Ülkeler

- 4 - FRANSA
- 5 - İSVEÇ
- 6- İNGİLTERE
- 7 - KIBRIS
- 8 - FAS
- 9 - LÜKSEMBURG
- 10 - MALTA

İklim Değişikliği Performans Endeksi, CO₂ emisyonlarının %90'undan sorumlu 58 ülkenin iklim koruma performanslarını değerlendirip karşılaştırmaktadır. Bugüne kadar hiçbir ülke tehlikeli iklim değişikliğine karşı yeterli derecede harekete geçmediği için **ilk üç sıra boş bırakılmaktadır.**

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ PERFORMANS ENDEKSİ 2017

4. İklim Değişikliği Performans Endeksi 2017'de Türkiye

Hızlı gelişmekte olan ekonomiler gruplamasında yer alan Türkiye ise geçtiğimiz yılki yerini koruyarak listenin 51. sırasında yer alarak, 'çok zayıf' olarak derecelendirilirken, iklim politikasında sonuncu sırada yer almaktadır.

Rapor 1996 - 2015 yılları arasında iklim kaynaklı afetler nedeniyle Türkiye'de 351 milyon dolarlık hasarın meydana geldiğini göstermektedir.

4.1 KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİNİN TÜRKİYE'YE OLASI ETKİLERİ;

İklim değişikliğinden en çok etkilenecek bölgelerden biri olan Akdeniz Havzasında yer alan Türkiye'de yıllık ortalama sıcaklıklarda 2,5-4 derece düzeyinde artış görülecek, böylece ülke yakın gelecekte daha sıcak ve kurak iklim yapısına ulaşacaktır.

Bu değişiklikler Konya'da buğdayın, Uludağ'da kayağın, Karadeniz'de hamsinin sonu olabilir !!!

Deniz seviyesinde yaşanacak artış, Çarşamba, Bafra ve Çukurova gibi nehir deltalarının ve kıyı kentlerindeki düşük kotlu alanların sular altında kalmasına yol açabilir! Küresel deniz seviyesinde yaşanacak 1 metrelik yükselme Türkiye'de 3 milyon kişiyi etkileyecektir.

Türkiye'de su sıkıntısı yaşanan bölgelerde artış meydana gelebilir, yüzyıl sonuna kadar nüfusun yüzde 45'i su kıtlığıyla karşılaşabilir.

Sıcaklardaki artış insan ve hayvan sağlığı üzerinde de olumsuz etkiler yapacak, aşırı sıcaklardan kaynaklanan hastalık ve ölüm oranları artacaktır.

İklim Değişikliğinin önüne geçmeyi hedefleyen Paris Antlaşmasını onaylayan ülkelerin sayısı 110'a çıkmıştır. Şu anda küresel emisyonların yüzde 75'i anlaşmayı onaylayan ülkeler tarafından salınmaktadır.

İklim değişikliği konusunda kötü şöhretli ülkelerden Japonya 8 Kasım'da, Avustralya 9 Kasım'da anlaşmayı onaylamış bulunmaktadır. Böylece, dünyanın en büyük 20 ekonomisinin temsil edildiği G20 ülkelerinden sadece Türkiye, İngiltere ve Rusya anlaşmayı onaylamayan ülkeler arasında yer almaktadır.

İngiltere hala üyesi olduğu AB'nin anlaşmayı 4 Ekim'de onaylamasıyla anlaşmanın yükümlüğü altına girmiş durumdadır.

Paris Antlaşması emisyon azaltımı gibi konularda gelişmiş / gelişmekte olan ülke ayrımı yapmasa da, gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere teknoloji transferi ile iklim finansmanı sağlanmasını hükmetmektedir.

Küresel iklimde meydana gelecek bir değişiklik, Türkiye'nin değişik bölgelerini farklı biçimde etkileyecektir. Özellikle çölleşme tehdidi altındaki yarı kurak ve yarı nemli özelliğe sahip bölgelerde tarım, ormancılık ve su kaynakları açısından daha olumsuz sonuçlar gerçekleşecektir. Son yıllarda Türkiye'de orman ve toplu ağaç kurumalarının, zararlı böcek salgınlarının ve yangınların arttığı bilinmektedir. İklim değişikliğine bağlı olarak kuraklık derecesinin artması, bu olayları daha da hızlandıracaktır.

5. KAYNAKÇA

- * <http://iklimekonomisi.org/mansetler/77-iklim-degisikligi-performans-endeksi-2017.html>
- * <http://germanwatch.org/en/download/16484.pdf>
- * http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/melis-alphan_350/konyada-bugdayin-uludagda-kayagin-karadenizde-hamsinin-sonu-gelebilir_40279468
- * https://tr.wikipedia.org/wiki/Küresel_İklim_Değişikliği
- * http://www.eie.gov.tr/iklim_deg/i_deg_nedir.aspx